

Административноправно регулиране на храните –
обща положения

Държавна власт

Парламентарен контрол

Народното събрание упражнява парламентарен контрол върху дейността на изпълнителната власт.

Съдебен контрол

Съдилищата осъществяват контрол за законност на актове и действия на административните органи (изпълнителната власт).

Изпълнителна
власт

Законодателна
власт

Съдебна
власт

Държавната власт

се разделя на законодателна, изпълнителна и съдебна.

Йерархия на нормативните актове

Конституция на Република България

Международни договори

Законодателство на Европейския съюз

Национални закони

Подзаконови нормативни актове

Йерархия на нормативните актове

Източници на правото

Нормативен акт

Нормативният акт съдържа общи правила за поведение, които се прилагат към индивидуално неопределен кръг субекти, има нееднократно действие и се издава или приема от компетентен държавен орган.

Конституцията е приета 1991 г.

Държавата закриля здравето на гражданите и насърчава развитието на спорта и туризма (чл. 52, ал. 1)

Закон за храните

Закони

Закон за виното и спиртните напитки

Закон за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия

Закон за генетично модифицираните организми

Закон за Българската агенция за безопасност на храните

Закон за центъра за оценка на риска по хранителната верига

Закон за управление на агрохранителната верига

Подзаконови нормативни актове

Наредба за изискванията към храните на зърнена основа и към детските храни, предназначени за кърмачета и малки деца

Наредба за изискванията към бързо замразените храни

Законодателен процес

01

Законодателна инициатива

В мотивите на законопроектите, които са свързани с членството на Република България в Европейския съюз, се посочва конкретна част от правото на Европейския съюз, която налага съответното регулиране.

02

Внасяне на законопроект

Законопроектите заедно с мотивите към тях се внасят до председателя на Народното събрание и незабавно се регистрират в публичен регистър "Законопроекти".

03

Обсъждане на законопроектите

Постоянните комисии обсъждат законопроектите не по-рано от 24 часа и не по-късно от три седмици от получаването им от членовете на съответната комисия. Те представят на председателя на Народното събрание и на председателя на водещата комисия мотивиран доклад в срокове, съобразени със законодателната програма и приетата едноседмична или двуседмична програма за работата на Народното събрание.

04

Гласуване на законопроекти

Законопроектите се приемат на две гласувания, които се правят в различни заседания. Народното събрание може да реши по изключение двете гласувания да се проведат в едно заседание. Тази разпоредба се прилага само ако по време на обсъждането не са направени предложения за изменение или допълнение на законопроекта.

05

Влизане в действие

Законите влизат в сила 3 дни от обнародването им в „Държавен вестник“ или от посочената в закона друга дата.

Законодателен процес

Разпределение на законопроект

Председателят на Народното събрание разпределя законопроектите между постоянните комисии в тридневен срок от постъпването им. Председателят на Народното събрание определя водеща постоянна комисия за всеки законопроект. Председателят на всяко първо пленарно заседание през съответната седмица уведомява народните представители за новопостъпилите законопроекти, за техните вносители и за разпределението им по комисии.

на първо четене в комисия

По законопроекти, внесени от народни представители, председателят на водещата комисия може да изисква становище от Министерския съвет или от съответния ресорен министър. Министерският съвет или съответният ресорен министър дава становище в срок до две седмици от поискването му.

1. Внасяне на законопроект

Право на законодателна инициатива има: всеки народен представител и Министерският съвет. В мотивите вносителят дава становище по очакваните последици, включително и финансови, от прилагането на законопроекта. В мотивите на законопроектите, които са свързани с членството на Република България в Европейския съюз, се посочва конкретна част от правото на Европейския съюз, която налага съответното регулиране.

2. Разпределение на законопроект

3. Обсъждане на законопроекта

на първо четене в комисия

Постоянните комисии обсъждат законопроектите не по-рано от 24 часа и не по-късно от три седмици от получаването им от членовете на съответната комисия ПО ПРИНЦИП. Те представят на председателя на Народното събрание и на председателя на водещата комисия мотивиран доклад в срокове, съобразени със законодателната програма и приетата едноседмична или двуседмична програма за работата на Народното събрание.

4. Гласуване на законопроекта по принцип

Законодателен процес

При второто гласуване се обсъждат само предложения на народни представители. Допустими са и редакционни поправки. Предложенията, които противоречат на принципите и обхвата на приетия на първо гласуване законопроект, не се обсъждат и гласуват.

Приетите закони се обнародват в "Държавен вестник" не по-късно от 15 дни след приемането им.

на второ четене в комисия

Обнародване в Държавен вестник

5. Гласуване

6. обсъждане

7. гласуване

8. Указ за обнародване

на първо четене в пленарна

зала по принцип

Докладът на водещата комисия за първо четене съдържа и резюме на постъпилите предложения от заинтересованите обществени организации и граждани и обобщено становище на комисията.

Когато на първо гласуване са приети повече от един законопроект, уреждащи една и съща материя, водещата комисия с участието на вносителите на приетите на първо гласуване законопроекти изготвя от тях един общ законопроект в срок от 14 дни, който се представя на председателя на Народното събрание и на народните представители за правене на писмени предложения по него.

На първо гласуване законопроектът се разглежда, след като Народното събрание изслуша докладите на водещата комисия, становището на вносителя в рамките на 10 минути и доклади на други комисии, на които той е бил разпределен, ако такива са постъпили. При първото гласуване законопроектът се обсъжда по принцип и в цялост. Народните представители се произнасят по основните положения на законопроекта.

на второ четене в
пленарна зала

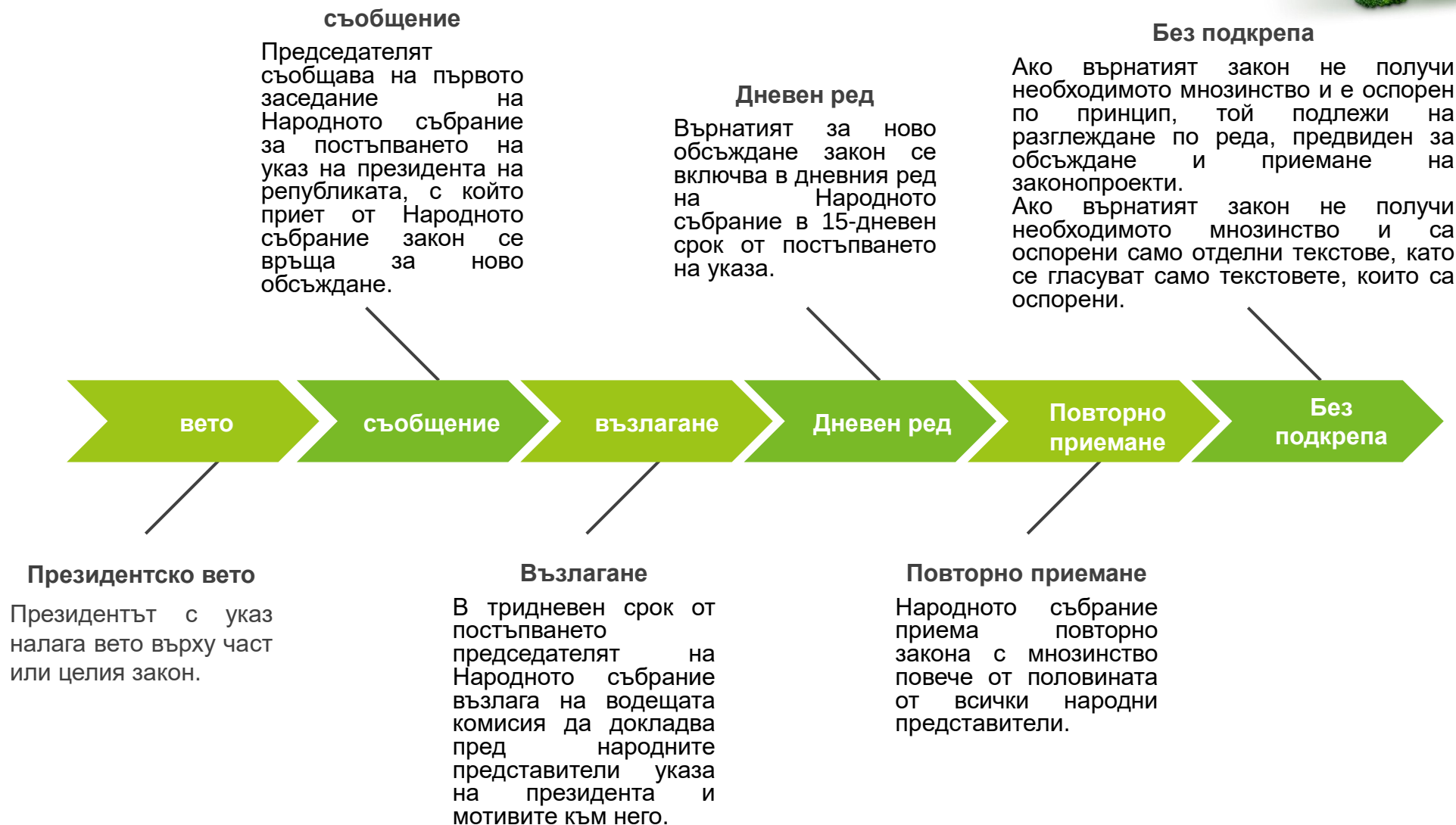
Народното събрание обсъжда и гласува законопроектите на второ гласуване глава по глава, раздел по раздел или текст по текст. Когато няма направени писмени предложения или възражения, текстовете не се четат в пленарната зала. В този случай текстовете се прилагат към стенографския протокол като част от него.

При второто гласуване се обсъждат само предложения на народни представители, както и предложения на водещата комисия, включени в доклада ѝ. Допустими са и редакционни поправки. Предложенията, които противоречат на принципите и обхвата на приетия на първо гласуване законопроект, не се обсъждат и гласуват.

Народен представител може да обосновава направени предложения в рамките на 5 минути за всяко предложение.

Президентско вето

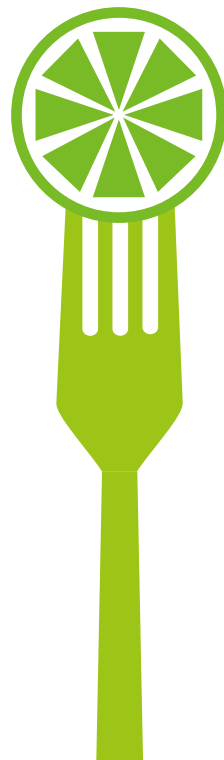

Видове нормативни актове

Кодекс

нормативен акт, който урежда обществените отношения, предмет на цял клон на правната система или на обособен негов дял.

Закон

нормативен акт, който урежда първично или въз основа на Конституцията обществени отношения, които се поддават на трайна уредба, според предмета или субектите в един или няколко института на правото или техни подразделения.

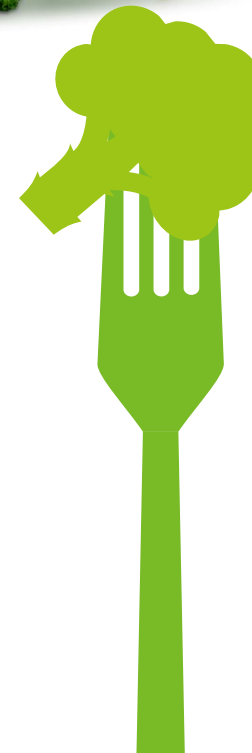
Правилник

нормативен акт, който се издава за прилагане на закон в неговата цялост, за организацията на държавни и местни органи или за вътрешния ред на тяхната дейност.

Наредба

нормативен акт, който се издава за прилагане на отделни разпоредби или подразделения на нормативен акт от по-висока степен.

Инструкция

нормативен акт, с който висшестоящ орган дава указания до подчинени нему органи относно прилагане на нормативен акт, който той е издал или чието изпълнение трябва да осигури.

Издаване на подзаконов нормативен акт (нормативен административен акт е подзаконов административен акт, който съдържа административноправни норми, отнася се за неопределен и неограничен брой адресати и има многократно правно действие)

Предварителната оценка на въздействието е частична и цялостна. Извършването на частична предварителна оценка на въздействието предхожда изработването на всеки проект на подзаконов нормативен акт на Министерския съвет.

Изработване на проект на НАА

Изработването на проект на нормативен акт се извършва при зачитане на принципите на необходимост, обоснованост, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност.

Обществени консултации

В процеса по изработване на проект на нормативен акт се провеждат обществени консултации с гражданите и юридическите лица. Преди внасянето на проект на нормативен акт за издаване или приемане от компетентния орган съставителят на проекта го публикува на интернет страницата на съответната институция заедно с мотивите, съответно доклада, и предварителната оценка на въздействието. Когато съставителят на проекта е орган на изпълнителната власт, публикуването се извършва на Портала за обществени консултации, а когато е орган на местното самоуправление - на интернет страницата на съответната община и/или общински съвет.

Приемане на НАА

Проектът на нормативен акт заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20, се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган. Мотивите, съответно докладът, съдържат: 1. причините, които налагат приемането; 2. целите, които се поставят; 3. финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; 4. очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; 5. анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Проект на нормативен акт, към който не са приложени мотиви, съответно доклад и предварителна оценка на въздействието, не се обсъжда от компетентния орган.

Последваща оценка на въздействието

S

Органът, в чиято компетентност е изпълнението на нормативния акт, извършва последваща оценка на въздействието на новите закони, кодекси и подзаконови нормативни актове на Министерския съвет.

W

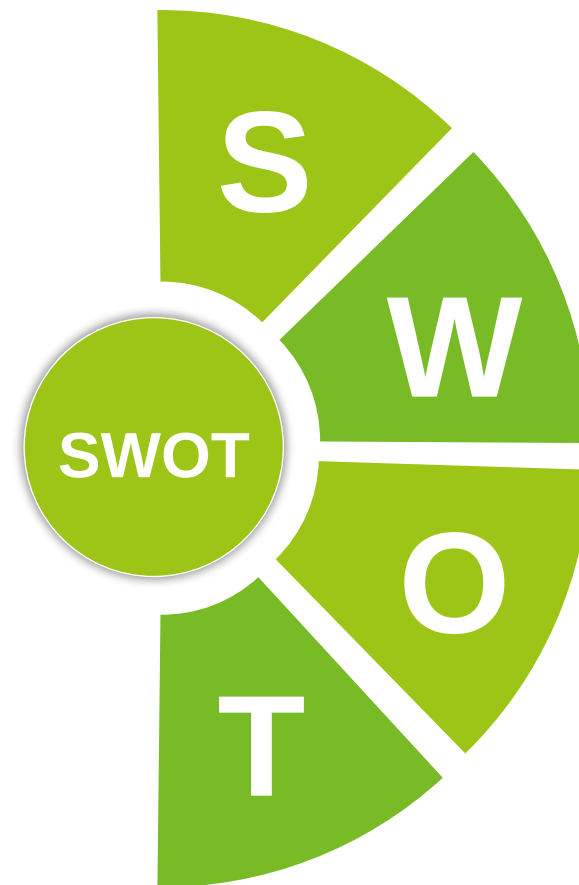
Последващата оценка на въздействието се извършва в срок 5 години след влизането в сила на новия закон, кодекс или подзаконов нормативен акт на Министерския съвет или в по-кратък срок, определен от органа, в чиято компетентност е изпълнението на нормативния акт.

O

Последващата оценка на въздействието, извършена от орган , в чиято компетентност е изпълнението на нормативния акт, се публикува на интернет страницата на съответния орган и на Портала за обществени консултации в срок до 30 дни от изготвянето и.

T

Когато орган на местното самоуправление е извършил последваща оценка на въздействието, тя се публикува на интернет страницата на общината в срок до 30 дни от изготвянето и.

Законодателство на ЕС

Договори на ЕС

Договорите определят целите на Европейския съюз, правилата за институциите на ЕС, начина на вземане на решения и отношенията между ЕС и държавите членки. ДФЕС.

Регламенти

Регламентите са правни актове, които се прилагат автоматично и еднакво за всички страни от ЕС, след като влязат в сила, без да е необходимо да бъдат транспонирани в националното законодателство. Те са задължителни в своята цялост във всички страни от ЕС.

Директиви

Чрез директивите от страните от ЕС се изисква да постигат определени резултати, но им се оставя свобода да избират как да направят това. Страните от ЕС трябва да приемат мерки, за да ги включат (транспонират) в националното законодателство в рамките на определения срок, след като директивата бъде приета (обикновено в рамките на 2 години). Когато една страна не транспонира дадена директива, Комисията може да започне процедура за нарушение.

Делегирани актове

Делегираните актове са правно обвързващи актове, които позволяват на Комисията да допълва или изменя несъществени елементи от законодателните актове на ЕС, например, с цел да се определят подробни мерки. Комисията приема делегирания акт и в случай, че Парламентът и Съветът нямат възражения, той влиза в сила.

Законодателство на ЕС

Договор за функционирането на ЕС

Чл. 38, §1 Вътрешният пазар обхваща селското стопанство, рибарството и търговията със селскостопански продукти. Понятието "селскостопански продукти" означава продукти на почвата, на животновъдството, на рибарството, както и продукти след първична преработка, пряко свързани с тези продукти.

Регламенти

Регламент (ЕО) 1925/2006 правила относно влагането на витамини, минерали и някои други вещества в храните

Директиви

Директива 2001/112/ЕО относно соковете от плодове и някои сходни продукти, предназначени за консумация от човека

Решение

Делегирано решение (ЕС) 2019/1597 на Комисията от 3.05.2019 г. за допълнение на Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на обща методика и минимални изисквания за качество на еднаквото измерване на количествата хранителни отпадъци

Приемане на законодателство на ЕС

Парламентът и Съветът приемат законодателството

Обикновена законодателна процедура.
Специални законодателни процедури.
Ролята на националните парламенти.

Ролята на националните парламенти

Специални законодателни процедури

Обикновена законодателна процедура

01

02

03

Националните парламенти получават всички законодателни предложения на Комисията едновременно с Европейския парламент и Съвета, като имат възможност да реагират на предложенията чрез становище.

В области, в които ЕС има споделени правомощия за действие със страните от Съюза, националните парламенти проверяват дали действията не биха били по-ефективни на национално или регионално равнище (принцип на субсидиарност). Това се нарича „механизъм за контрол на субсидиарността“.

Тези процедури се прилагат само в някои случаи. Обикновено Съветът на ЕС е единственият законодател и от Европейския парламент се изисква да даде одобрението си за дадено законодателно предложение или да изкаже становище по него. Порядко само Парламентът (след консултация със Съвета) може да приема законодателни актове.

Повечето закони на ЕС се приемат по обикновената законодателна процедура, при която Европейският парламент (пряко избран) и Съветът на ЕС (представители на 27-те държави от ЕС) имат еднакво право на глас. Комисията представя законодателно предложение на Парламента и Съвета, които трябва да постигнат съгласие по текста му, за да може то да се превърне в закон на ЕС. На поредица от четения на дадено предложение за закон Парламентът и Съветът разглеждат и изменят текста. Ако двете институции се споразумеят за поправките, предложеният закон се приема. Ако Парламентът и Съветът не могат да се споразумеят за поправките, се провежда второ четене. Ако при второто четене не се постигне съгласие, предложението се предава на „помирителен комитет“, съставен от равен брой представители на Съвета и Парламента. На заседанията присъстват и участват и представители на Комисията. След като комитетът постигне споразумение, текстът се изпраща на Парламента и на Съвета за трето четене, за да бъде приет окончателно като закон. В редките случаи, когато те не успеят да постигнат съгласие, законът не се приема.

Съветът или Парламентът могат да оправомощават
Комисията да приема два вида законодателни актове:

Актове за изпълнение,

с които се въвеждат мерки, за да се
гарантира, че законите се прилагат
еднакво в целия ЕС

Делегирани актове,

с които се изменят или допълват
съществуващи закони, по-
специално с цел добавяне на нови,
несъществени правила

Актове на ЕК

01

Решение за изпълнение на Комисията от 17.11.2020 г. относно мониторинга и докладването на антимикробната резистентност на зоонозните и коменсалните бактерии и за отмяна на Решение за изпълнение 2013/652/ЕС на Комисията (непубликувано)

02

Делегиран регламент (ЕС) № 664/2014 на Комисията от 18 декември 2013 година за допълване на Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и Съвета по отношение на определянето на символите на Съюза за защитени наименования за произход, защитени географски указания и храни с традиционно специфичен характер, както и по отношение на определени правила за снабдяване, някои процедурни правила и някои допълнителни и преходни разпоредби

Предмет на нормативна уредба

изискванията към новите храни

Правна норма

общо правило за поведение, което регулира обществените отношения в сферата на държавното управление и което при необходимост може да бъде прилагано с помощта на държавната принуда

1

Хипотеза: част от административноправната норма, която посочва условията, т. е. фактическите обстоятелства, при настъпването или ненастъпването на които, нормата влиза в действие. Хипотезата на административноправната норма са указани в нея факти и обстоятелства, при наличието на които настъпват предвидените правни последици.

2

Диспозиция: част от административноправната норма, която посочва съдържанието на самото правило, изразено като образец, еталон, модел за поведение, т. е. юридическите права и задължения, които възникват за правните субекти – физически и юридически лица, участващи в административноправните отношения. Тя е основна част на правната норма, която определя правилото за поведение (действие или бездействие), предписано от нея. .

3

Санкция: тази част от административноправната норма, която посочва мерките, прилагани при нейното неспазване, т. е. при нарушаване на предвидените в диспозицията на правната норма задължения на правните субекти.

Чл. 79, ал. 2 от Закона за храните:

За пускане за първи път на пазара на територията на Република България на хранителна добавка или храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване, бизнес операторът подава заявление до компетентния орган.

Чл. 128, ал. 1, т. 7 от Закона за храните: Налага се глоба или имуществена санкция в размер от 2000 до 4000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, на лице, което използва или влага в храни добавки, ензими и ароматизанти в нарушение на чл. 79, ал. 2.

01

За пускане за първи път на пазара на територията на Република България на хранителна добавка или храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване, бизнес операторът подава заявление до компетентния орган.

02

За пускане за първи път на пазара на територията на Република България на хранителна добавка или храна, предназначена за употреба при интензивно мускулно натоварване, бизнес операторът **подава заявление до компетентния орган.**

03

Налага се глоба или имуществена санкция в размер от 2000 до 4000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, на лице, което използва или влага в храни добавки, ензими и ароматизанти в нарушение на чл. 79, ал. 2.

01

03

02

Контролни органи на изпълнителната власт в областта на храните

Министър на земеделието, горите и храните

За нарушения на законовите и подзаконовите нормативни актове, както и законодателството на ЕС от неговата компетентност.

Министър на здравеопазването

За нарушения на Закона за здравето и подзаконовите нормативни актове от неговата компетентност.

Директори на областни
дирекции по
безопасност на храните

Директори на Регионални здравни инспекции

официален контрол върху храните на всички етапи на производство, преработка и/или дистрибуция с изключение на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води; за оценка на съответствието на храните с изискванията на национални, утвърдени или браншови стандарти, когато е заявена претенция за тяхното спазване; за съответствието на храните с изискванията на европейското законодателство; върху материали и предмети, предназначени за контакт с храни, на всички етапи на производство, преработка и/или дистрибуция

извършват официален контрол върху бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води на всички етапи на производство, преработка и/или дистрибуция

Актове на органите на изпълнителната власт за упражняване на административна принуда

При неизпълнение на правната норма органите на изпълнителната власт упражняват административна принуда.

Индивидуални АА

Прилагат принудителни административни мерки

Наказателни постановления

Налагат административни наказания.

Съдебен контрол

